

Alþingi
b.t. velferðarnefndar
Austurstræti 8 – 10
101 Reykjavík

Akureyri 18. janúar 2018

Efni: Frumvarp til laga um þjónustu við fatlað fólk með miklar þjónustufarfir – 438. mál

Almennt um frumvarpið.

Því ber að fagna að þetta frumvarp er komið fram. Brýnt er að það verði lögfest en ákvæði núverandi laga standa framþróun í þjónustunni fyrir þrifum og eru ekki lengur í takt. Þannig setur frumvarpið ramma utanum þjónustu sem hefur verið að þróast. Hins vegar hefði verið metnaðarfullra að sameina þessi lög félagsþjónustulögunum í ein heildstæð lög um félagsþjónustu fyrir alla hópa samfélagsins af hvaða ástæðu sem þeir þurfa aðstoð.

Heiti laganna er nokkuð þröngt og vísar eingöngu til fólks með mikla fötlun. Það munu verða fleiri en þyngsti hópurinn sem þurfa og eiga rétt á þjónustu samkvæmt þessum lögum sbr. ákvæði um verndaða vinnu. Benda má á skilgreiningu á fötlun í 2. gr. sem er víðari og kemur ekki inn á miklar þjónustufarfir. Það þarf að vera ljóst fyrir hvaða hóp þjónusta skv. þessum lögum er hugsuð og gera þá ráð fyrir þjónustu skv. öðrum lögum fyrir þá sem flokkast ekki með miklar þjónustufarfir.

V. kafli um atvinnumál lýsir stöðu málaflokksins eftir að samkomulag ríkis og sveitarfélaga var gert. Þrátt fyrir ákvæði í samkomulaginu og frumvarpinu um samþættingu þjónustu og samstarf og samráð á milli aðila vantar mikið uppá að samfella hafi náðst. Það má því velta því upp hvort orðalagið þarf að vera ákveðnara til þess að tryggja það samstarf sem nauðsynlegt er og í raun forsenda þess að uppbygging verði í málaflokknum sem tekur mið af þörfum notenda.

Helstu nýmæli frumvarpsins eru um Notendastýrða persónulega aðstoð (NPA), samráð við hinn fatlaða og hagsmunasamtök notenda auk þjónustuteymis og þjónustuáætlana fyrir einstaklinga. Öllu þessu ber að fagna.

Mikilvægt er að vandað kostnaðarmat fari fram til þess að hægt verði að vinna eftir þessum lögum og koma öllum nýmælum í framkvæmd. Í því samhengi ber að nefna NPA og tekið er undir sjónarmið Sambandsins varðandi nauðsynlega kostnaðarhlutdeild ríkisins þ.e. að hlutur ríkisins hækki úr 25% í 30%. Ennfremur bendir flest til þess að kostnaður vegna frístundaþjónustu sé vanáætlaður. Um hefur verið að ræða verkefni þar sem ríki og sveitarfélög hafa skipt með sér kostnaðinum. Nú er verið að lögfesta verkefnið og því mikilvægt að fjárhagslegur grundvöllur þess sé tryggður. Mikil þörf er á uppbyggingu sértæks húsnæðis fyrir fatlað fólk og nauðsynlegt að fjármögnun verði tryggð.

Tekið er undir tillögu Sambandsins um samráðsnefnd til þess að fylgjast með áhrifum lagabreytinganna á fjárhag og stjórnsýslu sveitarfélaganna.

Athugasemdir við einstaka greinar frumvarpsins.

3. gr. Réttur til þjónustu (4. mgr.)

Eins og staðan er í dag er mjög erfitt fyrir fatlað fólk sem þarfnast víðtækrar og/eða sérhæfðrar þjónustu að flytja á milli sveitarfélaga. Það er eðlilegt markmið að þetta verði auðveldara en benda má á að framkvæmdin geti orðið erfíð á næstu árum vegna biðlista sem víðast hvar hafa myndast.

4. gr. Stjórn og skipulag. (4. mgr.)

Eftirliti með félagsþjónustu hefur verið ábótavant og því eðlilegt er að ráðherra setji reglugerð um það. Hins vegar má velta því upp hvort ákvæði sveitarstjórnarlaga eru ekki fullnægjandi varðandi þvingunaraðgerðir í þeim tilvikum að sveitarstjórn uppfylli ekki skyldur sínar skv. lögum þessum.

5. gr. Ábyrgð og samvinna sveitarfélaga. (1. mgr.)

Bent skal á að ábyrgð sveitarfélaga þar sem þjónustan er veitt af þriðja aðila þarf að vera mjög skýr. Þegar um NPA samninga er að ræða má ætla að ábyrgðin færist yfir á þann sem samningur er gerður við þ.e. umsýsluaðila.

7. gr. Starfsleyfi.

Það er mikilvægt að árétta að útgefandi leyfis hefur eftirlit með að skilyrðum leyfis sé fullnægt á hverjum tíma.

8. gr. Stoðþjónusta (2.liður. og 22. gr. 2. mgr.)

Í öðrum lið kemur fram að stoðþjónustu skuli veita fötluðu fólki bæði til menntunar og atvinnuþátttöku. Þetta vekur upp spurningar um hlutverk þjónustu í málaflokki fatlaðra á mótí almennu kerfi s.s. hlutverki skóla og Vinnumálastofnunar. Ef þetta verður framkvæmdin getur hún haft mikla útgjaldaaukningu í för með sér sem ekki hefur verið kostnaðarmetin.

9. gr. Búseta. (2. mgr.)

Hér er verið að lögfesta val fatlaðs fólks til þess að velja sér búsetu. Ljóst er að það getur aukið kostnað við þjónustuna verulega. Sem dæmi má nefna að mjög sérhæfða eða umfangsmikla þjónustu er ekki mögulegt að veita hvar sem er og án þess að horfa til þess kostnaðar sem fellur til við veitingu hennar s.s. næturvaktir í heimahúsi þar sem aðeins einn nýtur þjónustu sem aðrir gætu nýtt sér ef um væri að ræða búsetukjarna.

18. gr. Sumardvöl

Ákvæði um sumardvöl í lögum er úrelt og ætti að fara út. Sveitarfélög hafa ekki skilgreint hlutverk varðandi sumardvöl og foreldrar velja sjálfir hvort þau senda börn sín í sumardvöl eða ekki og nýta þá þau tilboð sem eru í gangi á hverjum tíma.

20. gr.

Gott er að frumvarpið taki á málefnum barna með miklar þroska og geðraskanir. Tilfinnanlegur skortur hefur fram að þessu verið á úrræðum fyrir þennan hóp og ásættanlegu vinnulagi í kringum mál af þessu tagi.

Virðingarfyllst
f.h. Akureyrarbæjar

Guðrún Sigurðardóttir sviðsstjóri